

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 78g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a unui text din articolul 59 alin. (2) din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

(termenul de contestare a hotărârilor adunării creditorilor [2])

CHIȘINĂU

21 august 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA
dlui Nicolae ROȘCA, *judcători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 24 martie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 21 august 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „cererea prevăzută la alin. (1) se depune la dosarul cauzei în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolvenței, ridicată de dl avocat Tudor Buhnaci, în interesele dlui Nicolae Bostan, în dosarul nr. 2i-616-2/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecătoarea Mariana Fondos-Frațman de la Judecătoria Chișinău, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 22 septembrie 2014, prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost intentat procesul de insolvență a întreprinderii de stat „Uzina de Bijuterii Giuvaier”.

4. Prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2015, debitorul insolvent *Uzina de Bijuterii Giuvaier* a intrat în procedura falimentului.

5. În prezent, cauza de insolvență a *Uzinei de Bijuterii Giuvaier* în procedura falimentului se află pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul central.

6. La 10 februarie 2025, dl Nicolae Bostan a formulat, în calitate de lichidator al *Uzinei de Bijuterii Giuvaier*, o cerere pentru anularea hotărârilor adoptate la adunarea creditorilor din 24 ianuarie 2025.

7. La 12 martie 2025, dl avocat Tudor Buhnaci a ridicat, în interesele dlui Nicolae Bostan, excepția de neconstituționalitate a textului „cererea prevăzută la alin. (1) se depune la dosarul cauzei în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolvenței.

8. Prin Încheierea din 14 martie 2025, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20
Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26
Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 54
Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 59
Anularea hotărârii adunării creditorilor

„(1) Hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolvență pentru încălcări de procedură, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului sau a reprezentantului debitorului, precum și pentru motive de ilegalitate, la cererea creditorilor care:

- a) au votat împotriva hotărârii, faptul fiind consemnat în procesul-verbal al adunării;
- b) nu au fost admiși la adunare fără temei legal sau nu au fost înștiințați în modul stabilit de prezenta lege despre data, ora și locul adunării;
- c) sunt lezați în drepturi printr-o hotărâre asupra unei chestiuni care nu figura pe ordinea de zi a adunării creditorilor sau prin faptul că adunarea a avut loc fără cvorumul stabilit de lege, cu încălcarea cotelor de voturi.

(2) **Cererea prevăzută la alin. (1) se depune la dosarul cauzei în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor și se soluționează în ședință publică în cel mult 10 zile lucrătoare, cu citarea celui care a introdus cererea, a administratorului insolvenței/lichidatorului și a președintelui adunării creditorilor.**

(3) Anularea hotărârii adunării creditorilor trebuie adusă la cunoștință tuturor creditorilor. Încheierea de anulare poate fi atacată cu recurs de orice creditor chirografar sau creditor garantat. Încheierea de respingere a cererii de anulare poate fi atacată cu recurs de către solicitant.”

[În redactarea Legii insolvenței până la adoptarea Legii nr. 313 din 26 decembrie 2024]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției menționează că textul contestat îngrădește în mod nejustificat accesul liber la justiție și nu-i permite lichidatorului să se apere, deoarece termenul de cinci zile, stabilit de articolul 59 alin. (2) din Legea insolvenței, în interiorul căruia contestatarul trebuie să formuleze în instanță cererea pentru anularea hotărârii adunării creditorilor, este un termen extrem de restrâns și nerezonabil.

12. Autorul sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 20, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „cererea prevăzută la alin. (1) se depune la dosarul cauzei în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolvenței. Curtea notează că articolul contestat a mai făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, din perspectiva altor critici. După cum rezultă din sesizare, lichidatorul a formulat o contestație pentru anularea hotărârilor adoptate la adunarea repetată a creditorilor. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

18. Autorul sesizării a afirmat incidența articolelor 20 (*accesul la justiție*), 26 (*dreptul la apărare*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

19. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolul 54 din Constituție nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile

acestui articol (HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26; DCC nr. 15 din 16 februarie 2023, § 19).

20. Curtea a menționat că articolele 20 și 26 din Constituție devin incidente atunci când unei persoane îi este restricționat dreptul de a contesta un act care îi afectează drepturile și libertățile fundamentale. În prezenta cauză, autorul critică termenul de 5 zile stabilit pentru contestarea hotărârilor adunării creditorilor și îl califică drept unul prea restrâns și care l-ar împiedica pe lichidatorul persoanei insolubile să-și realizeze competența în mod corespunzător.

21. Curtea a subliniat că poate exercita controlul constituționalității unei legi dacă soluția i-ar fi favorabilă situației autorului excepției. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia, în caz contrar, acest instrument devine *actio popularis*, pierzându-se în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției (a se vedea DCC nr. 51 din 8 aprilie 2021, § 19; DCC nr. 9 din 31 ianuarie 2023, §§ 24 - 25; DCC nr. 97 din 10 august 2023, §§ 25-26).

22. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că administratorul insolvabilității sau lichidatorul poate ridica o excepție de neconstituționalitate doar pentru apărarea drepturilor sale (a se vedea DCC nr. 179 din 25 noiembrie 2021, § 18; DCC nr. 9 din 31 ianuarie 2023, § 24; DCC nr. 97 din 10 august 2023, § 25; DCC nr. 20 din 21 martie 2024, § 36). În prezenta cauză, autorul nu a demonstrat că textul contestat îi afectează în mod direct drepturile și libertățile fundamentale în calitate de lichidator, iar eventuala declarare a neconstituționalității i-ar fi favorabilă.

23. Totodată, Curtea reține că folosirea termenelor de prescripție urmărește să asigure buna-administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Durata termenului este o chestiune în privința căreia statul dispune de o marjă de apreciere, cu condiția ca termenul să nu fie atât de scurt, încât să fie inacceptabil (*J.A. Pye (Oxford) Ltd și J.A. Pye (Oxford) Land Ltd v. Regatul Unit*, 30 august 2007, § 70-71). De principiu, instituirea unor termene scurte pentru formularea unei contestații nu ridică, *per se*, o problemă pe baza articolului 6 § 1 din Convenția Europeană (a se vedea *Mamikonyan v. Armenia*, 16 martie 2010, § 29; *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, § 36). Curtea Europeană a reținut, în jurisprudența sa, că termenele legale de prescripție, care constituie una dintre restricțiile legitime ale dreptului la un tribunal, servesc mai multor scopuri importante, și anume asigurării securității juridice și a caracterului definitiv, protejării potențialilor pârâți de pretenții vechi care ar putea fi dificil de contracarat și prevenirii oricărei nedreptăți care ar putea apărea dacă instanțele ar fi obligate să decidă asupra evenimentelor care au avut loc în trecutul îndepărtat pe baza unor probe care ar fi nesigure și incomplete din cauza trecerii timpului (*Sanofi Pasteur v. Franța*, 13 februarie 2020, § 49).

24. Mai mult, Curtea reține că persoana în interesele căreia a fost ridicată excepția are calitatea de lichidator al unei persoane insolubile și, implicit, de administrator autorizat, care desfășoară o activitate de liber profesionist de interes public (articolele 2-3 din Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați), pe propria răspundere, cu diligența unui bun profesionist (articolul 68 alin. (1) din Legea insolvabilității), cu respectarea, *inter alia*, a principiilor legalității, promptitudinii, diligenței, competenței și eticii profesionale (articolul 4 din Legea nr. 161/2014). Administratorul insolvabilității/lichidatorul trebuie să asigure respectarea drepturilor și

a intereselor legitime ale persoanelor implicate în procedurile în care este desemnat. Natura profesională a funcției exercitate îi impune administratorului autorizat întreprinderea în termen a tuturor măsurilor legale necesare pentru păstrarea, majorarea și valorificarea eficientă a masei debitoare în scopul satisfacerii cât mai depline a creanțelor creditorilor. Prin urmare, lichidatorul trebuie să acționeze cu diligență și promptitudine pentru a contesta actele ilegale, inclusiv hotărârile adunării creditorilor, în interiorul termenului stabilit de lege (a se vedea DCC nr. 137 din 26 octombrie 2023, § 23).

25. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „cererea prevăzută la alin. (1) se depune la dosarul cauzei în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolvențabilității, ridicată de dl avocat Tudor Buhnaci, în interesele dlui Nicolae Bostan, în dosarul nr. 2i-616-2/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 21 august 2025
DCC nr. 117
Dosarul nr. 78g/2025*